

Sygn. akt V CSK 519/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa "R." Sp. z o.o. we W.

przeciwko Gminie W.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 maja 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony powodowej „R.” sp. z o.o. we W. od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżąca zarzuciła naruszenie prawa procesowego, tj. art. 379 pkt 5 k.p.c. przez nieuwzględnienie zarzutu nieważności postępowania, podczas gdy wbrew wnioskowi pełnomocnika powódki i uzasadnionych ku temu przesłanek Sąd pierwszej instancji naruszając art. 214 § 1 k.p.c. nie odroczył poprzedzającej

ogłoszenie wyroku rozprawy, które to uchybienie miało wpływ na możliwość działania strony powodowej, odbierając jej możliwość złożenia wniosku dowodowego i zajęcia stanowiska podczas głosów końcowych przed zamknięciem rozprawy; art. 381 k.p.c. przez pominięcie przez Sąd drugiej instancji dowodu z zeznań świadków R. V. i B. Z. na okoliczność woli stron przy zawieraniu umowy najmu lokalu, zamiaru kontynuowania i przedłużenia umowy na kolejne okresy oznaczone, charakteru wzajemnych zobowiązań wynikających z przedmiotowej umowy, ustaleń dokonanych między stronami w toku zawierania umowy, wysokości rzeczywistych nakładów poniesionych przez stronę powodową na doprowadzenie do stanu używalności tego lokalu oraz rozliczenia tych nakładów w ramach obowiązywania umowy, pomimo, że strona powodowa w wyniku naruszenia przez Sąd *meriti* art. 217 k.p.c. oraz art. 236 k.p.c. nie mogła dowodów tych powołać w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując na nieważność postępowania. Tak sformułowany wniosek nie jest precyzyjny, gdyż nieważność postępowania jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została uregulowana w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., przy czym dotyczy postępowania przed Sądem drugiej instancji. Wątpliwości w tej materii, w kontekście uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wynikają także z braku powołania w zarzutach kasacyjnych naruszenia art. 386 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Wskazane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczności nie dają podstaw do uznania, iż postępowanie przed Sądem drugiej instancji jest dotknięte nieważnością. Natomiast mogą stanowić przyczynę naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów postępowania, tj. art. 386 § 2 k.p.c., wskutek nieuwzględnienia zarzutu nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji i na tej płaszczyźnie należało rozważyć, czy z tego względu skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga

kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Sąd drugiej instancji trafnie uznał, że pomimo nieuwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji wniosku pełnomocnika strony powodowej o odroczenie rozprawy, po której został wydany wyrok przez Sąd Okręgowy we W., postępowanie przed tym Sądem nie jest dotknięte nieważnością. Należy bowiem zwrócić uwagę, że wniosek o odroczenie rozprawy z dnia 7 kwietnia 2017 r., wyznaczonej w dniu 13 stycznia 2017 r., został złożony przez nowego pełnomocnika strony powodowej wraz z pełnomocnictwem w dniu 30 marca 2017 r. (k. 345). Pełnomocnik ustanowiony w tej dacie wiedział, już od 13 marca 2017 r., o tym, że nie będzie mógł uczestniczyć w tej rozprawie, a zatem powinien był rozważyć, czy w ogóle przyjmować pełnomocnictwo tuż przed tą rozprawą (tym bardziej, że treść wniosku o odroczenie rozprawy, w kontekście także późniejszego wniosku o otwarcie przewodu sądowego wskazuje na brak przygotowania do sprawy w momencie przedłożenia pełnomocnictwa, skoro wnosząc o odroczenie rozprawy nie zgłosił tych wniosków dowodowych), względnie ustanowić pełnomocnika substytucyjnego. O terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 7 kwietnia 2017 r. strona powodowa była zawiadomiona (jej przedstawiciel został wezwany celem przesłuchania - k. 339, 349). Do dnia 18 lipca 2016 r. strona powodowa była reprezentowana przez innego pełnomocnika (k. 232, 300).

Nie ma zatem podstaw do przyjęcia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Niezależnie od tego, po oddaleniu przez Sąd drugiej instancji wniosków dowodowych, o których mowa w skardze kasacyjnej, pełnomocnik strony powodowej nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Kwestie prawne związane ze stosowaniem art. 162 k.p.c. były już przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 144, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 103). Sąd Najwyższy wskazał, że przepis ten powinien podlegać ścisłej wykładni, w tym sensie, że strona nie może skutecznie zarzucać uchybienia przez sąd przepisom postępowania polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, a w razie nieobecności - na najbliższym posiedzeniu, chyba że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej winy (zob. wyrok z dnia 12 czerwca 2012 r., II CSK 450/12, nie publ.). Poza tym, nie zostało wykazane, że dowody te nie mogły być zgłoszone w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji zważywszy na okoliczność, iż już w materiałach dołączonych do pozwu pojawia się nazwisko jednego ze świadków (k. 58), zaś co do drugiego z nich powszechnie wiadomo było, że był organem wykonawczym strony pozwanej.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe, obliczone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).